

מבחר אמרות על שאול המלך

שׂאול נכשל בחטא אחד ונענש עונש מיתה, ודוד נכשל בשניים ולא נענש
בְּעֹנֶשׁ חִמּוֹר כִּזֶּה. (יזמא כ"ב:)

אינני יודע מדוע, אבל מאז היתה טינא בלבי על כל המפורסמים אצלנו
לקדושים וטובים, למרות כל הרע שעשו, וחשבתי, כי רבות העלימו מאחננו
למען הצדיק אותם ולהרשיע אחרים -- וכן היות, כי השם גרם.
(משרניחובסקי, רשימות אוטוביוגרפיות)

משרניחובסקי אינו אוהד את שמואל וחולק על ההערכה החיובית המפורתית
בִּיהוּם לנביא זה... שאול נראה למשורר כמקרה הטראגי ביותר, כקרוב
היקר והנעלה ביותר של איזו הערכה הפטורית בלתי-צודקה..."

"שמואל שיך לצד שכנגד, לעולמו של דוד, הנראה למשורר כעומד בברית
מפוכנת עם כוהנים ונביאים." (ברוך קורצויל)

קורצויל רואה בגישתו של משר' המשך ישיר של ירושת ההשכלה, במיוחד
של יל"ג, הראשון שהעלה את הניגוד בין מלך לבין נביא או כהן.

"הנני מציר לי את שאול מלך ישראל יושב נשען על חניתו ועיניו
מביטות להרי ישראל. מחשבות רבות וגדולות בלבנו על כפאו וממלכתו
ועל העתיד של העם, ששונה הוא מזה שִׁיבְךָ דרכו על ידי נתיבות
התולדה הדתית שלנו. והוא רואה את הצל בא מרתוק, צלו של דויד.
איזו שירה היתה נשארת לנו לפליטה, לו פתח המלך תַּזַּח את פיו ונחן
לנו מנפשו הוא, שירה של עוז נורא היתה לנו. והנה בא דויד יורשו
בחיו ואחר מותו וחוא היה לנו לפה... הליריקה של החוטא ומחטא
באה ושומפת את נפשותינו... החת שירה הַחַתְּשֻׁמֹת לַכְבוֹשׁ חַיִּים בְּעוֹז
באה לנו שירה הַחַתְּשֻׁמֹת וְשִׁבְרוֹן חַיִּים."

(ברדיצ'בסקי, החתשטות והחשתפכות)

אמר ריש לקיש: באותה שעה קרא הקב"ה למלאכי השרת. אמר להם:
בואו וראו בריה שבראתי בעולמי. בנוהג שבעולם אדם הולך לבית
המשתה, אינו מוליך בניו עמו, מפני מראית העין, וזה שיורד למלחמה
ויודע שהוא נהרג, נוטל בניו עמו, ושם על מידת הדין שפוגעת בו.
(מדרש תנחומא, פרשת אמור)